

Ballet de Folgueroles

Folgueroles

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Plaça de Mossèn Cinto Verdaguer
Emplaçament Al bell mig del nucli antic de Folgueroles
Alçada: 552 m.s.n.m

Coordenades:

Latitud: 41.93867
Longitud: 2.31886
UTM Est (X): 443535
UTM Nord (Y): 4643191

Classificació

Número de fitxa 08083 - 208
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPEC 902832
Generalitat i altres inventaris
Accés Obert
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Fitxes associades:
[Festa Verdaguer](#)
Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat
Data de registre de la fitxa: dc., 13/04/2022 - 22:15

Descripció

El Ballet de Folgueroles o ball de Muntanya és la dansa més emblemàtica dels folguerolencs i el plat fort del grup de danses que es ballen dins dels actes de la Festa Verdaguer. Aquesta dansa es balla el diumenge més proper al dia 17 de maig, data de naixement del poeta folguerolenc Jacint Verdaguer, fill il·lustre de la població. El ball s'inicia amb el *Galop d'entrada*, una marxa de ritme ràpid que dona pas al grup de balladors, que es situen en una filera de vuit parelles envoltada pel públic assitent. Les quatre parts melòdiques que conformen la versió que es balla actualment responen a sardanes curtes independents, datades probablement a finals del segle XVIII. La part més destacable de la dansa és la darrera, quan els balladors formen les quatre torres finals. Cada torre està formada per dues parelles mixtes, que mantenen les noies alçades quanta més estona millor. Amb els ànims i la complicitat del públic, la torre que es manté més estona alçada és la guanyadora. Aquesta dansa es balla al so del flabiol i el tamborí.

Observacions:

Altres noms relacionats amb l'element: Ball o Ballet de Muntanya. Les imatges han estat facilitades per l'Ajuntament de Folgueroles.

Història

Antigament, aquesta dansa es ballava per Carnestoltes. Tot i que en l'actualitat no se sol cantar, les diferents versions recollides de la lletra que acompanyava la melodia confirmen que es tracta d'una dansa carnavalesca. A principis del segle XX, la dansa anava acompanyada amb la interpretació de flabiol i bombo redoblant i era coneguda com "El Truità". A vegades també intervenia la cornamusa. Durant els anys 20, en Ventura de Viladrau (Bonaventura Gili, de Sant Julià de Vilatorrada) tocava el flabiol i el bombo, mentre que en Quel del Pou (Miquel Rodríguez, de Folgueroles) tocava la cornamusa. Existeix una certa controvèrsia respecte a la melodia i el lloc on es ballava aquesta dansa, pel que fa a les informacions recollides pel folklorista català Joan Amades en els seus obres i les aportacions orals transmises pel flabiolaire Josep Verdaguer "Roviretes". Després d'un temps sense ballar-la, la Joventut Verdaguer (secció juvenil de l'entitat Amics de Verdaguer) la va recuperar durant les caramelles organitzades per ells mateixos l'any 1971, amb l'ajuda del sr. Joan Presseguer, de l'Esbart de Taradell, i del mateix Roviretes. Aquell mateix any es van tornar a interpretar a la Pista Municipal d'Esports, en una vetllada de danses protagonitzada per l'Esbart Manresà en honor a Jacint Verdaguer, i posteriorment per la Festa Major del mateix any. A partir d'aquest moment, els Amics de Verdaguer van incloure la dansa dins del programa d'actes anual de la Festa Verdaguer.

Bibliografia

ARUMÍ, Pilar; AUTET, Lluís; BOVER, M. Àngels; HOMS, Maria; HOMS, Rosa; MOLIST, Bernat; PONCE, Santi; ROVIRÓ, Xavier; SELLABONA, Cesca (2021). *Folgueroles, batecs d'un poble. Història gràfica del darrer segle*. Folgueroles: Ajuntament de Folgueroles, p. 146, 151.

MORATÓ, David; PONCE, Santi; ROVIRÓ, Xavier; TORRENTS, Jacint; TORRENTS, Carme; VILAMALA, Joan; VILAMALA, Jordi; XUTGLÀ, Montserrat (2000). *Folgueroles. Societat i vida d'un poble*. Vic: Eumo Editorial, p. 257-258, 286, 288, 303-306.

VILAMALA, Joan (2011). “Fa 40 anys que teníem 20 anys”. *La Falguera* n° 34, p. 58-61.

VILAMALA, Joan (2021a). “El fruit de les camalleres de Joventut Verdaguer”. *La Falguera* n° 54, p. 34-35.

Enllaços d'interès:

<http://patrimonifestiu.cultura.gencat.cat/Festes-de-Verdaguer-de-Folgueroles-Fo...>

<https://www.verdaguer.cat/descobreix/festa-verdaguer/ofrena-floral-ballet-de-fo...>

